

Sygn. akt III U 957/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Anna Kicman

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 7 czerwca 2013 r., **znak:** (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. B. prawo do emerytury, począwszy od dnia 15 maja 2013 r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł (słownie złotych: sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 957/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 września 2013 r.

Decyzją z dnia 7 czerwca 2013 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy J. B. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji organ rentowy powołał ogólnie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o wycofanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r., osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zakład odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył wnioskodawcy okresu jego zatrudnienia od 1 stycznia 1977 r. do 19 marca 1995 r. w Gospodarstwie (...) w M. – Zakład Rolny (...), ze względu na brak powołania w świadectwie pracy w szczególnych warunkach na zarządzenie resortowe.

W odwołaniu z dnia 12 czerwca 2013 r. wnioskodawca J. B. zakwestionował powyższą decyzję, wnosząc ostatecznie o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury od 60 lat życia przy zaliczeniu pracy w warunkach szczególnych w okresie od 1 stycznia 1977 r. do 19 marca 1995 r. w Gospodarstwie (...) w M. na stanowisku kierowcy ciągnika, uwzględnienie okresu składkowego wynoszącego 37 lat i 9 miesięcy oraz zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych. Podniósł, iż w zakładzie pracował na stanowisku traktorzysty i była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Odwołał się do treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Przemyślu

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. B., urodzony w dniu (...), z zawodu traktorzysta, w dniu 24 kwietnia 2013 r. złożył wniosek o emeryturę, zaznaczając jednocześnie, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W aktach organu rentowego znajdowała się dokumentacja potwierdzająca przebieg jego zatrudnienia w tym: świadectwo pracy z dnia 17.03.1997 r. wystawione przez Gospodarstwo (...) w M., z którego wynika, iż wnioskodawca w okresie od 1 stycznia 1977 r. do 19 marca 1995 r. był zatrudniony w Zakładzie (...) w Z. na stanowisku pracownik produkcji roślinnej i zwierzęcej – traktorzysta oraz świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione dnia 4 marca 1997 r. przez Gospodarstwo (...) w M. w (...) M. zaświadczające, iż wnioskodawca był zatrudniony w zakładzie pracy od 1 stycznia 1977 r. do 19 marca 1995 r. i w tym w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku traktorzysty zgodnie z wykazem A, dział VIII, poz. 3 pkt 1.

Ustalony przez organ rentowy wymiar okresów składkowych i nieskładkowych wykazanych przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 25 lat.

W rezultacie zaskarżoną decyzją z dnia 7 czerwca 2013 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury.

Dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 24.04.2013 r.,
- świadectwo pracy z dnia 17.03.1997 r. wystawione przez Gospodarstwo (...) w M.,
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 4.03.1997r.
- decyzja ZUS/O w R. z dnia 7.06.2013 r.

w aktach rentowych nr (...)

Sąd ustalił ponadto, że wnioskodawca J. B. w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 1977 r. do 19 marca 1995 r. w Państwowym (...)w M. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika. Od wiosny do jesieni jeździł ciągnikiem wykonując prace polowe, natomiast w okresie zimowym dowoził słomę, kiszonkę, wywoził obornik. J. B. pracował jako traktorzysta przy produkcji roślinnej i zwierzęcej. Wnioskodawca pracował stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, jak również po godzinach.

Dowód:

- akta osobowe wnioskodawcy z PGR M.,
- zeznania świadków: S. C. - k. 38,
J. H. - k. 38,
W. S. – k. 38,
R. Ś. – k. 38,
- przesłuchanie wnioskodawcy - k. 38.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz w ramach toczącego się w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał dowody z zeznań świadków S. C., J. H., W. S., R. Ś. oraz przesłuchania wnioskodawcy.

Świadkowie przez wiele lat pracowali wraz z wnioskodawcą w PGR w M., dlatego też znali zakres obowiązków wnioskodawcy i rzeczywisty rodzaj jego pracy oraz jej warunki.

Za polegające na prawdzie Sąd uznał zeznania wnioskodawcy. Zeznania te precyzują m.in. przedłożone świadectwa pracy poprzez uściślenie, jakiego rodzaju prace i na jakim stanowisku wykonywał wnioskodawca w okresie będącym przedmiotem badania.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy J. B. jest zasadne. Zaskarżona decyzja wydana bowiem została w oparciu o niedostateczne ustalenia faktyczne, a w konsekwencji z naruszeniem prawa materialnego.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl przepisu art. 184 ust. 2 cyt. ustawy emerytura, o której mowa powyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3 zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt. 1 ustawy (co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32 cyt. ustawy).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z przepisem § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny (który dla mężczyzn wynosi 60 lat), ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy

w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia, czy wnioskodawca J. B. przepracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a okres ten przypadał przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca J. B. w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 1977 r. do 19 marca 1995 r. w Państwowym (...) w M. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika.

Charakter pracy wnioskodawcy wykonywanej we wskazanym zakładzie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, dział VIII (w transporcie i łączności), pozycja 3 (prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stanowiska te wymienione są również w wykazie A, dział VIII (w transporcie i łączności), pozycja 3 (prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych), punkt 1 – kierowca ciągnika kołowego stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami stron i świadków.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. (III UZP 48/84 LEX nr 14630) stwierdził również, iż w świetle 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż wnioskodawca wykazał ponad 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach przypadający na dzień 1 stycznia 1999 r. i spełnia wszelkie pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury przewidziane w przepisie art. 32 w związku z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Prawo do świadczenia powstało z dniem ukończenia 60 lat życia przez wnioskodawcę, zatem stosownie do treści powołanego przepisu przyznanie prawa do emerytury następuje właśnie od tego dnia tj. (...)

Jednocześnie podnieść należy, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut wnioskodawcy, iż organ rentowy ustalając wnioskodawcy prawo do emerytury nie zaliczył w pełnej wysokości okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 37 lat i 9 miesięcy, gdyż przy ustalaniu prawa do emerytury w warunkach szczególnych ZUS bada czy wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnął wymagany 25 letni okres składkowy i nieskładkowy. Z tego względu przedmiotowy okres jest krótszy bowiem obejmuje jedynie czas do 1 stycznia 1999 r.

Mając powyższe na uwadze, zaskarżoną decyzję należało zmienić,

o czym orzeczono w sentencji wyroku, w oparciu o powyżej przytoczone przepisy i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach znajduje swoje uzasadnienie w przepisach art. 98 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 i § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.)